

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Historia Provinciæ Paraquariæ Societatis Jesv

Techo, Nicolas

Leodii, MDCLXXIII.

Cap. 3. De reliqua Antonii Ruisii vita.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38528

Littera Epi-
scopi Tucumanien-
sis.

Tucumania
sua.

Chaquensis
missio decer-
nitur.

CAPUT
III
De reliqua
Antonii
Ruisii vitâ.

Ruisius in
Brasiliam
navigat:

Et in Euro-
pam.

Ab D. Igna-
tio sanatur.

Apud Regem
rem Indorum
agit.

planè honorificas, Regi Catholico inscriptas, & ab Francisco Diaftanio Madritum deferendas, misit, quarum compendium hîc attexere non pigebit. *Philippe Rex Catholice, Regia Tua Majestas, missis ad decessorem meum literis petiit, ut ad Te distinctè perscriberetur, quantâ Tucumanien- sis Diœcesis idoneorum Religiosorum inopiâ laboret, ut eâ cognitâ de remedio provideatur. Cui mandato non difficulter satisfaciam, quod è quatuor Tucumania partibus, tres ipse per me lustraverim. Tucumania tota quadringentas leucas complexa, octo Hispanorum oppida, & aliquot terrarum tractus multis Neophytorum millibus frequentes, habet; quorum Neophytorum magna pars, deficientibus Sacerdotibus, nuncio Christiana Religioni remisso, ad avitos mores rediit. Alias etiam terras amplectitur multis Ethnicorum millibus constantes. Quod ad Neophytos pacatos attinet, octo omninò regiones sunt Sacerdotibus carentes, sine spe aliquando habendi: nam cum singulis Hispanorum urbibus singuli fermè tantum Sacerdotes præsent, quanta sit reliquorum locorum incuria, facilis conjectatio est. Omnibus adesse ipse unus non possum: unde fit, ut multorum anima, Christi Sanguine redempta, Tibi & mihi, ô Rex Catholice, commissa, ad inferos demergantur. Nonnulli quidem Sacerdotes aliquot in locis præsent Neophytis, sed magnam partem ad tantum munus inidonei. Aliorum Religiosorum virorum Ordines ob paucitatem vix sibi & choro pro instituto suo sufficiunt. Quare in his regionibus unica IESV Societas est, in quam, Tuam, ô Rex, meamq; conscientiam exoneremus. In comperto est, IESV Socios diu noctuq; in salutem Hispanorum atque Indorum in urbibus invigilare; nuper verò à Patribus Cordubæ congregatis Majestatis Tue nomine interposito postulâvi, ut seligantur Socii idonei ad Chaquensem provinciam non armis ferreis, sed gladio verbi Divini iterum tentandam; simulq; emittantur ex urbibus excursores, qui pagos Indorum, villas Hispanorum, majori numero rus, quam urbes incolentium, sacris destitutorum adeant. Quamvis verò Provincialis vereatur, ne ob id eadem Socii patiantur, quæ in Paraquaria; nihilominus spondet ex omnibus Collegiis emittendos Socios, totam Tucumaniam pervagaturos. Quod nequaquam præstare poterunt, nisi evacuentur Collegia. Quocirca Majestatem Tuam per Sanguinem Christi supplex rogo, ut quadraginta Socios Procuratori in Hispaniam propediem navigaturo, pro mea Diœcesi concedas, quos ego sumptibus meis advocarem, nisi Episcopatus mei censum tenuitas officeret. Hæc Episcopus Maldonatus. Iisdem Comitibus Provincialibus decreta Chaquensis expeditio: & Antonius Ruisius, Guairaniæ & Tapensis provinciæ depopulationis spectator, in Hispaniam eo fine navigare iussus est, ut Francisco Diaftanio Romanâ procuratione occupato, apud Regem Catholicum, Senatûq; Regium, afflictæ Paraquariæ statum, Mamalucorum ferociam, periculumq; ulterioris damni referret: quo, quia imposterum carituri sumus, lubet reliqua ad ejus vitam spectantia carpiam enarrare, ne tanto homini, de nostra Paraquaria meritissimo, injurius videar, & simul rebus instituto meo servientibus consulam.*

ANTONIUS Ruisius cum Francisco Diaftanio è portu Boni-æris solvens, felici navigatione Januariensem Brasiliæ portum paulò post tenuit. Semestri spatio ibi commoratus, ausus est, non sine Divino nutu, in Mamalucos coloniarum nostrarum destructores, eorumq; fautores, pro concione invehere, oprimo successu: aliquot mortalibus ad restituendos captivos rationum vi permotis. Ibidem authentica instrumenta, Mamalucorum invasiones damnantia, ab Brasiliæ Magistratibus accepit, magno ului futura apud Regem Catholicum, Indorû jus curaturo. In Lusitaniam navigans, classarios inter se dissidentes, & tantum non armis dissidium dirimentes, autoritate compescuit. Ullisipone Madritum pergens, in morbum periculosum incidit, à quo Divi Ignatii ope convaluisse creditus est. Madriti Philippum Quartum Regem Catholicum, solitum compati Indorum calamitatibus, faventissimum habuit: qui lecto querelarum, quas adferebat, contra Mamalucos libello, ex Senatibus Regiis Castellaniæ & Lusitanæ coronæ delectum integerrimorum vitorum haberi voluit, apud quos Ruisius, serie invasionum relatâ, de remediis tantorum malorum ageret. Porro postulatorum summa hæc fermè fuit. Juberet Rex legem, anno hujus sæculi undecimo Ullisipone latam, quâ

prohibebantur

prohibebantur Indi mancipia fieri, servati. Peteretut ab Pontifice maximo confirmari diplomata Pauli III. & Clementis VIII. idem prohibentia. Vellet Rex harum legum infractores ab Inquisitoribus caufarum Fidei coerceri, & captivos Indos patriæ suæ restitui; Mamalucos verò tantorum malorum reos castigari: aliæque complura Ruifius addidit, quæ pleraque Rex longissimo prudentissimoque comprobavit diplomate, indubiè lectoribus non sine tanti Regis laude placituro, & hic ad longum describeretur. Summam tantum ejus accipe. *Quia, inquit Rex, Guairania oppida Societatis IESV operâ constructa, abactis fermè triginta capitum millibus, Mamaluci destruxere, & continuato furore Tapensem Provinciam infestare, Urvaica imminentes, incaperint, captivos contra jus gentium, & sancita Regia, pro mancipiis vendentes, habentesve. Nos enormia facta debitis pœnis vindicare & imposterum coercere volentes, Sancimus eas excursiones Mamalucorum injustas esse, & Divinis Regiisq; legibus planè contrarias, nec exerceri posse potuisseve, sine Christiana Religionis dedecore. Quapropter ejusmodi delictorum punitionem ad Inquisitorum Fidei tribunal pertinere declarantes, Mandamus, Indos omnes ab Mamalucis abactos libertate rursus donari; reos pro læsa Majestatis perduellibus habitos, bonis omnibus & capite multari. Aliæque decrevit Rege Catholico dignissima. Præterea impetravit Ruifius, Indos omnes Societatis labore per Paranam, Guairaniam, Urvaicam, Tapensemque Provincias reductos, ab privatorum hominum servitiis liberos, Regi Catholico fieri vectigales; & de novo ad fidem conversos, ante vigesimum suscepti Baptismi annum, Regi tributum pendere non debere. Madriti vocabularium, artem & Catechesim, linguâ Guaranicâ, ab se composita, magno emolumento excudi mandavit. Fœminam Deo sacram, ab tribus dæmonum legionibus infestam, legitimis precibus pristino statui restituit. Hominem primarium Atheismi tenebris offuscatum, avitæ Religionis splendori redditum, ad Christianè mortem obeundam disposuit. In aula Regis, principum favorem promeritus, quidquid voluit, facile ad finem perduxit. Confectis negotiis Ullisipponem contendens, in Americam soluturus, triste nuncium accepit de iterata Mamalucorum invasione, Januariensi tumultu, Paulopolitanorum Patrum expulsionem, Neophytorumque nostrorum depopulatione, à me suo loco nartandis. Quocirca Madritum repetens, ab Rege Catholico novas litteras impetravit, quibus urgentiora remedia Prætoribus Regiis, Magistratibusque, ad defendendos Neophytos nostros imperabantur: atque his instructus, Hispali solvens, in Peruviam navigavit. Limam appulsus, Proregis favorem adeptus, fecit, ut pleraque Regis Catholici sancita, ad Magistratus locales delata, pro conditione temporum vim haberent. Limæ detentus, ad lites contra Societatem Paraquariensem exortas, componendas, per aliquot annos magno adjumento fuit. In Tucumaniam rediit, à Provinciali per litteras rogatus, ut Limam negotiorum ergò repeteret, confectis in itu & reditu mille leucis, iter relégit, ibique imposterum Paraquariæ res apud Proreges & alios Magistratus procuravit: donec anno hujus sæculi quinquagesimo-secundo, ætatis septuagesimo, magnâ Sanctitatis famâ, moreretur. Defuncto efferendo Prorex Peruviae, & Senatores Regii succollavêre. Nec defuêre post ejus mortem portenta, pii hominis Sanctitatem testantia. Petrus Urracus, ex Mercenariorum Ordine vir præstans, & alter non-nemo, recens defuncti animam in Cælum, non sine gloria volantem, perspexisse se testati sunt.*

PERSÆPE ab Christo ad dirigendas vitæ actiones documenta accepit. Multa de statu Beatorum, Dei attributis, & aliis Mysteriis, non sine Divini amoris incremento, didicit. Regina Cælorum tantum non familiaris fuit; adeò sæpè ægrotanti, morenti, aliqua agenti, ab dæmonibus afflicto, perplexo, ardua meditantanti, sanitatem, solatium, præsidium, consilium, & magnos animos contulit. Sanctum Ignatium bis medicum, & semel censorem, expertus est: nam dum æger, nudato crure, parum modeste decumberet, & Christus eum invisens, præsentem Divo Ignatio, dixisset. Hic, inquit, de tua Societate est, ô Ignati. Respondit Ignatius: si de mea Societate est, cur non modestius cubat? quo dicto ostentum evanuit. Si quis sigillatim Divinas illustrationes, si ostenta cœlestia, si monita ejus spiritualia,

Philippi IV.
diplomatis
summa.

Ruifius multa
ab Rege
impetrat.

Guaranicâ
scribit.

Fœminam
ab dæmone
liberat.

In Americam
removigat.

Moritur.

CAPUT
IV.
De Antonii
Ruifii virtutibus
& quibusdam
memorabilibus.

Ruifius ab
Divo Ignatio
reprehenditur.